

- Jasinski, M. E. & Starkov, V. F., 1992: Preliminary account in the archaeological investigations of a cultural layer in moraine deposits of the Renard Glacier Recherchefjorden, Svalbard. Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen, UMCS Lublin.
- Jasinski M. E. & Starkov, V. F., 1993: Archaeological investigations of a cultural layer in moraine deposits of Renard Glacier, Recherchefjorden, Svalbard. Field season 1992. XX Polar Symposium, Lublin.
- Jasinski, M. E. & Starkov, V. F., Zavalov, V. I., Zimin, E. N., 1993. Archaeological sites at Cape Renard Bellsund, Spitsbergen. XX Polar Symposium, Lublin.
- Jezierski, W., 1992. Spatial changeability of dynamics of marine sediment processes in Calypsostranda region (Recherche Fiord, Western Spitsbergen) XX Polar Symposium, Lublin.
- Jezierski, W., 1993. Development of southern Bellsund beaches (Western Spitsbergen). XX Polar Symposium, Lublin.
- Jóźwik, Z., 1992. Soil bacteria in Bellsund region in Western Spitsbergen. Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen, UMCS Lublin.
- Jóźwik, Z., 1992b. VI. Heavy metals in pyhlum Bryophyta in the Bellsund region Western Spitsbergen. Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen, UMCS Lublin.
- Jóźwik, Z., 1993. Antagonism of bacteria isolated from the soils of Western Spitsbergen, Bellsund region. XX Polar Symposium, Lublin 1993.
- Jóźwik, Z. & Magierski, J., 1992. V. Trace elements in plants and soils of coastal plains of south Bellsund (Western Spitsbergen). Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen, UMCS Lublin.
- Jóźwik, Z. & Magierski, J., 1993. VII. Contents of Cu, Mn, Zn, Pb and Cd in plants and soil on Western Spitsbergen – Bellsund region. XX Polar Symposium, Lublin.
- Matishov, D. G. & Szczypa, J., 1993. Gamma emitters in the Barents Sea area. XX Polar Symposium, Lublin.
- Reder, J., 1993. Contemporary deglaciation of the Recherche and Renard Glaciers in the Bellsund region (Western Spitsbergen). XX Polar Symposium, Lublin.
- Repelewska-Pękałowa, J. & Pękała, K., 1992. Solifluction processes at Recherchefjorden region (Western Spitsbergen). Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen, UMCS Lublin.
- Szczypa J., Janusz, W., Solecki J., Matishov, G. G. & Mathisov, D. G., 1992. The investigations of concentration of radionuclides in the sediments in the Barents Sea. Wyprawy Geograficzne na Spitsbergen, UMCS Lublin.

Janina Repelewska-Pękałowa

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Instytut Nauk o Ziemi

30-033 Lublin, ul. Akademicka 19

VIII WYPRAWA POLARNA UMCS NA SPITSBERGEN W 1993 ROKU

Kolejna Wyprawa Polarna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wystartowała w dniu 2 lipca br., ażeby drogą lotniczą, z przesiadkami w Oslo i Tromsø, wylądować wieczorem w Longyearbyen. Nie stało się tak z powodu mgły – przybycie na Spitsbergen zostało przesunięte o dobę, a to opóźnienie było pierwszym z serii podróżnych niepowodzeń, które dały się we znaki uczestnikom

VIII Wyprawy. Ostatecznie po przedłużającej się podróży morskiej, której trudy dzieliliśmy solidarnie z wyprawami: krakowską – prof. K. Birkenmajera i warszawską – pod kierunkiem dr A. Musiała – zmieniając w Barentsburgu statek na helikoptery osiągnęliśmy bazę w Calypsobyen w dniu 12 lipca 1993 r. Tak duże opóźnienie musiało być prawie natychmiast nadrobione, gdyż już na dzień następny był zaplanowany przyjazd do Calypsobyen uczestników konferencji terenowej dotyczącej archeologii i konserwacji zabytków spitsbergeńskich. Przybyli na nią przedstawiciele Biura Gubernatora Svalbardu, norweskiego ministerstwa ochrony środowiska oraz archeolodzy z Uniwersytetu w Tromsø. W związku z tym należało szybko rozpakować sprzęt i przygotować bazę, co wymagało ogromnego wysiłku uwiecznionego zresztą pełnym sukcesem. Dwa dni później rozpoczęła się realizacja naukowego programu Wyprawy, którego kompleksowy charakter przewidywał badania z dziedziny geomorfologii, geologii, hydrologii, gleboznawstwa, biochemii, meteorologii oraz archeologii. Tematami wiodącymi były m. in.: „Rzeźba, osady czwartorzędowe i paleogeografia NW części Ziemi Wedela Jarlsberga”, „Dynamika czynnej warstwy zmarzliny”, „Aktywność biologiczna tundry”, „Warstwa kulturowa w osadach morenowych lodowca Renarda”.

Badania prowadził zespół w skład którego weszli:

prof. dr hab. Kazimierz Pękala – geomorfolog (kierownik Wyprawy), INoZ UMCS

dr Stefan Bartoszewski – hydrolog, INoZ UMCS

dr Marek E. Jasinski – Instytut Archeologii Uniwersytetu w Trondheim

dr Zbigniew Józwik – biochemik, Instytut Biologii UMCS

dr Zbigniew Klimowicz – gleboznawca, INoZ UMCS

dr Janina Repelewska-Pękalowa – geomorfolog, INoZ UMCS

mgr Paweł Czubla – geograf (specj. ochrona środowiska) INoZ UMCS

mgr Leszek Gawrysiak – geomorfolog, INoZ UMCS

mgr Justyna Warowna – geolog, INoZ UMCS

Krzysztof Zybala – student geografii UMCS, specj. geomorfologia

Realizacja programu przebiegała sprawnie, ale wymagała pewnych korekt, związanych z koniecznością ograniczenia obszaru badań do terenów położonych bliżej bazy. Przyczyną tego było wyjątkowo długie utrzymywanie się lodu na wodach fiordu Recherche, a później bardzo silne, sztormowe wiatry. To jeśli nie uniemożliwiało, to co najmniej utrudniało pływanie. Mimo tych niesprzyjających warunków i w czasie krótszym od planowanego osiągnięto efekty, które można uznać za zadowalające.

Wyjątkowo ciężkie warunki do pływania w fiordzie spowodowały, że w tym sezonie wizyty w bazie należały do rzadkości. Z tym większą radością powitaliśmy 23-osobową międzynarodową grupę geologów prowadzących badania w ramach programu PONAM. Radość była tym większa, że grupie tej przewodzili nasi norwescy przyjaciele i współpracownicy: dr Otto Salvigsen i dr Jon. Y. Landvik. Obiektem zainteresowania i powodem przybycia geologów był

profil osadów czwartorzędowych w zatoce Skilvika, badany i opisywany zarówno przez Norwegów jak i lubelskich geomorfologów. Wspólne oglądanie odkrywki i dyskusja były pożyteczne dla wszystkich.

Zakończenie Wyprawy było przewidziane na 27 sierpnia – planowany był powrót w ciągu jednego dnia, drogą lotniczą przez Tromsø-Osło-Sztokholm. Niestety strajk linii lotniczej Braathens SAFE, której samolotem mieliśmy przebyć pierwszy odcinek drogi: z Longyearbeyn do Tromsø pokrzyżował skutecznie szyki. Należało na nowo dokonywać rezerwacji, co było bardzo utrudnione, gdyż „ofiar” strajku znalazło się w Longyearbyen znacznie więcej. Ostatecznie udało się nam wrócić do kraju w dniu 30 sierpnia.

Należy tu wspomnieć o ogromnej życzliwości naszej Ambasady w Norwegii, a zwłaszcza Pana Ambasadora Lecha Sokoła, Kierownika Sekcji Konsularnej p. Marka Maca oraz dyrektora oddziału PLL LOT, którzy otoczyli nas troskliwą opieką i dzięki którym nasz powrót do kraju w tym czasie stał się możliwy.

Jan Marcin Węslawski
Polska Akademia Nauk
Instytut Oceanologii
81-712 Sopot, ul. Powstańców Warszawy 55

PROGRAMY I WYPRAWY BADAWCZE PRACOWNI EKOSYSTEMÓW ARKTYCZNYCH INSTYTUTU OCEANOLOGII PAN W SOPOCIE

W latach 1991-1992 Pracownia Ekosystemów Arktycznych realizowała następujące programy badawcze:

1. *Fresh Water Cap* (wody słodkie w morzach Arktyki) – grant z KBN na lata 1991-1994.

2. *Greenland Sea Project* – udział Instytutu Oceanologii (w ramach badań statutowych) w międzynarodowym programie badawczym.

3. *Tidal Zone Project* – akcja kartowania ekologicznego strefy pływowej Svalbardu prowadzona we współpracy z Norsk Polarinstittutt.

4. *Sov-Nor-Pol* – program wspólnych, polsko-norwesko-rosyjskich badań ekologicznych Ziemi Franciszka Józefa.

Realizując te programy, pracownicy Pracowni brali udział w różnego rodzaju wyprawach i przedsięwzięciach badawczych:

– Ekspedycja EPOS-2 (*European Polarstern Study*), gdzie w otwartym konkursie programów badawczych, w 1991 roku, Pracownia wygrała dwa